

RIKSDAGENS SVAR 168/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning samt om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning samt om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (RP 147/2005 rd).

Beredning i utskott

Jord- och skogsbruksutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (JsUB 6/2005 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med jakt- och fiskeövervakning enligt denna lag är att främja och övervaka att de av statens områden som är i Forststyrelsens besittning används lagenligt och att förebygga och, i den omfattning det ingår i jakt- och fiskeövervakningen, utreda brott i anslutning till detta.

2 §

Jakt- och fiskeövervakningen

Med *jakt- och fiskeövervakning* avses i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den tillsyn över efterlevnaden av

1) bestämmelserna om jakt, fiske, naturskydd, behandling av vilda djur, uppgörande av öppen eld och nedskräpning,

2) bestämmelserna om förebyggande av terrängtrafikens negativa effekter med tanke på naturnäringarna, naturen och ett allmänt nyttjande av naturen för rekreation samt något annat allmänt intresse och om rätten att färdas i terräng-
en med motordrivna fordon,

3) sjötrafikbestämmelserna om skydd för fisket och andra näringar, naturen och ett allmänt nyttjande av naturen för rekreation samt något annat allmänt intresse,

4) bestämmelserna om skjutvapen och skjutförmåigheter, på det sätt som föreskrivs i skjutvapenlagen (1/1998).

I jakt- och fiskeövervakningen ingår dessutom bevakning av statens områden och övriga egendom som är i Forststyrelsens besittning.

Med avvikelse från 1 mom. omfattar jakt- och fiskeövervakningen inte tillsyn över att lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakt-

3 §

Jakt- och fiskeövervakare

För jakt- och fiskeövervakningen finns vid Forststyrelsens enhet för offentliga förvaltningsuppgifter jakt- och fiskeövervakare som är anställda i tjänsteförhållande.

Behörighetsvillkor för en tjänst som jakt- och fiskeövervakare är grundexamen för polis och förtroenhet med jakt- och fiskeövervakning. Den som utnämns till en sådan tjänst skall ha oklanderliga levnadsvanor.

Jakt- och fiskeövervakaren har ett tjänstetecken som anger tjänsteställningen.

4 §

Principerna för jakt- och fiskeövervakning

Jakt- och fiskeövervakningsuppdragen skall utföras sakligt, opartiskt och på ett sätt som främjar försonlighet. Ett uppdrag får inte medföra större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att övervakningen skall kunna

utföras. Uppdraget skall vara motiverat i förhållande till hur viktig och brådskande övervakningen är samt till övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

Jakt- och fiskeövervakaren skall i första hand genom råd, uppmaningar och befallningar försöka få den som är föremål för övervakningen att följa lagen.

Jakt- och fiskeövervakaren kan avstå från en åtgärd, om slutförandet av den kan medföra följder som är oskäliga med hänsyn till frågans betydelse och det resultat som eftersträvas.

Jakt- och fiskeövervakaren skall vid utförande av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag ha med sig sitt tjänstetecken och visa upp det vid behov eller på begäran.

5 §

Meddelande av grunden för en åtgärd

Om en person blir föremål för åtgärder som riktar sig mot hans eller hennes frihet, skall jakt- och fiskeövervakaren omedelbart upplysa denna person om vad åtgärden grundar sig på. Grunden för andra åtgärder skall uppges så snart det är möjligt utan att åtgärden äventyras.

6 §

Utredande av identitet samt rätt att gripa

Vid fullgörandet av ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag har en jakt- och fiskeövervakare rätt att stoppa en person och ett fordon och att få veta personens eller förarens och passagerarnas namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt var de kan anträffas. En jakt- och fiskeövervakare har rätt att gripa en person som vägrar lämna uppgifter som behövs för utredandet av identiteten eller som lämnar sannolikt falska uppgifter. En person får också gripas när det är nödvändigt för att hindra att ett grovt brott mot bestämmelserna om jakt- och fiskeövervakning fortsätter och gripandet är ett tvångsmedel som står i proportion till gärningen.

Den som har gripits skall frigges så snart behövliga uppgifter erhållits eller när det inte längre finns någon risk för brott mot bestämmelserna. Personen i fråga skall dock frigges senast sex timmar efter gripandet eller överlämnas till polisen utan ogrundat dröjsmål.

7 §

Säkerhetsvisitation

När en person grips eller ett fordon stoppas i enlighet med 6 §, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att kroppsvisitera den som åtgärden gäller och granska fordonet, om det är nödvändigt för att säkerställa att personen inte medför eller fordonet inte innehåller vapen, föremål eller ämnen med vilka människor kan utsättas för fara eller naturen orsakas betydande skada.

8 §

Åtgärder vid rattfylleri och fylleri i sjötrafik

Om det vid ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag utgående från en persons uppträdande och andra omständigheter finns anledning att misstänka att föraren av ett motordrivet fordon eller den som manövrerar en vattenfarkost eller som i en vattenfarkost sköter en uppgift som väsentligt påverkar farkostens trafiksäkerhet är så påverkad av alkohol att han eller hon kan äventyra den allmänna säkerheten, kan jakt- och fiskeövervakaren ålägga denna person att lämna utandningsprov.

Om det med stöd av ett prov som avses i 1 mom. eller på grund av andra omständigheter finns grundad anledning att misstänka att föraren av ett motordrivet fordon har gjort sig skyldig till rattfylleri enligt 23 kap. 3 § i strafflagen (39/1889) eller att den som manövrerar en vattenfarkost eller som i en vattenfarkost sköter en uppgift som väsentligt påverkar farkostens trafiksäkerhet har gjort sig skyldig till fylleri i sjötrafik enligt 23 kap. 5 § i strafflagen, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att hindra dessa personer från att fortsätta köra eller från att sköta sina uppgifter. Jakt- och fiskeövervakaren skall då

vid behov se till att alla som varit i fordonet eller farkosten tryggt kan ta sig bort från området.

9 §

Omhändertagande

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att vid en säkerhetsvisitation som avses i 7 § vid behov frånta den som visiteras skjutvapen och skjutförnödenheter samt andra farliga föremål och ämnen. Egendomen skall återlämnas till innehavaren efter visitationen, om inte han eller hon med hänsyn till sitt berusnings- eller sinnestillstånd eller andra omständigheter med fog kan misstänkas orsaka överhängande fara för människor eller betydande skada för naturen och om det inte enligt lag finns något annat hinder för återlämnandet.

Egendom som avses i 1 mom. och som inte kan återlämnas till innehavaren skall utan ogrundat dröjsmål, dock senast inom sju dygn från fråntagandet, överlämnas till polisen för åtgärder enligt polislagen (493/1995) eller, i fråga om skjutvapen och skjutförnödenheter, enligt skjutvapenlagen.

En jakt- och fiskeövervakare har i enlighet med lagen om fiske (286/1982) rätt att ta hand om de fångstredskap som använts vid olovligt fiske, den båt eller övriga farkost från vilken fångsten bedrivits och den olagliga fångsten eller att i fråga om dem vidta andra åtgärder enligt lagen om fiske. En jakt- och fiskeövervakare har med stöd av jaktlagen (615/1993) rätt att ta ett fångstredskap som använts för olovlig jakt i förvar eller göra det funktionsodugligt. Jakt- och fiskeövervakaren har dessutom rätt att ta hand om vilt som jagats olovligen och enligt jaktlagen skall dömas förverkat till staten.

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att i enlighet med naturvårdslagens (1096/1996) bestämmelser om omhändertagande ta hand om föremålet för eller hjälpmedlet vid ett naturskyddsbrott som avses i 48 kap. 5 § i strafflagen eller en naturskyddsförseelse som avses i 58 § i naturvårdslagen. Jakt- och fiskeövervakaren har dessutom rätt att ta hand om ett sådant föremål för ett brott som enligt naturvårdslagen skall dö-

mas förverkat till staten. Ett omhändertaget föremål för ett brott, med undantag för bytet, och hjälpmedlet vid brottet skall överlämnas till polisen utan ogrundat dröjsmål, dock senast sju dygn från omhändertagandet.

10 §

Användning av maktmedel

En jakt- och fiskeövervakare som hindras från att utföra ett tjänsteuppdrag som avses i denna lag kan begära handräckning av polisen eller gränsbevakningsväsendet.

Om handräckning inte går att få av polisen eller gränsbevakningsväsendet inom en tid som är skälig med tanke på omständigheterna, får jakt- och fiskeövervakaren för att kunna fullgöra ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag, med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är och hur farligt motståndet är, i den mån det behövs och som helhet bedömt kan anses försvarligt använda maktmedel för att bryta ner motstånd, gripa en person och avlägsna ett hinder.

Om det är nödvändigt att använda maktmedel skall de endast användas i en sådan omfattning och så länge som det krävs för fullgörandet av jakt- och fiskeövervakningsuppdraget. Innan maktmedel används skall jakt- och fiskeövervakaren om situationen medger ge den som är föremål för övervakningsåtgärden en varning om att maktmedel kommer att användas, om denna person inte annars avstår från en lagstridig åtgärd eller inte följer jakt- och fiskeövervakarens råd, uppmaningar eller befallningar. Bestämmelser om ansvarsfrihetsgrunderna i fråga om straffansvar finns i 4 kap. 6 § 3 mom. i strafflagen och bestämmelser om grunderna för lindring av straffansvar i 4 kap. 7 § i strafflagen.

11 §

Rättigheter på annans fastighet

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att i ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag röra sig på annans mark- och vattenområde till fots,

på skidor och med Forststyrelsens fordon samt att utöva sina befogenheter enligt denna lag, om den som är föremål för övervakningen försöker hindra att uppdraget fullföljs genom att fly eller annars avlägsna sig från ett område i Forststyrelsens besittning eller genom att bryta mot eller göra sig redo att bryta mot bestämmelserna i 2 § 1 mom. på ett sådant sätt att följderna av gärningen framträder eller sannolikt skulle framträda på Forststyrelsens område. Jakt- och fiskeövervakaren skall likväl undvika att röra sig på gårdsområden och därmed jämförbara områden som reserverats för ett särskilt ändamål, om det inte finns något tvingande skäl att röra sig där med anledning av ett uppdrag.

12 §

Fasttagande och avlivande av djur

I fråga om jakt- och fiskeövervakares rätt att ta fast och vid behov avliva ett djur gäller bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996), naturvårdslagen och jaktlagen om rätten att ta fast och avliva djur.

För avlivandet av ett djur enligt 1 mom. har jakt- och fiskeövervakaren rätt att bära ett skjutvapen som lämpar sig för uppgiften.

13 §

Förundersökning

En jakt- och fiskeövervakare skall göra en summarisk förundersökning enligt 44 § i förundersökningslagen (449/1987) för att utreda ett brottsärende som avses i denna lag, om ärendet är enkelt och klart och gärningen enligt allmän straffpraxis inte kan förutses medföra strängare straff än böter. I fråga om förundersökningar gäller vad som särskilt föreskrivs om dem.

Om en undersökning kräver mer ingående åtgärder än summarisk förundersökning eller förutsätter att någon anländer till ett särskilt förhör eller om det har varit nödvändigt att ta till maktmedel vid övervakningen, skall undersökningen utan dröjsmål överföras till polisen. Jakt- och fiskeövervakaren skall dock ta hand om de åtgär-

der som är nödvändiga för att förundersökningen skall kunna inledas och tryggas.

14 §

Ordningsbot och straffanspråk

Om ett brottsärende som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan behandlas i ordningsbotsförfarande enligt lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983), har jakt- och fiskeövervakaren rätt att förelägga ordningsbot förutsatt att den som ordningsboten gäller skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i ordningsbotsförfarande. I ärendet tillämpas i övrigt det som särskilt föreskrivs om ordningsbotsförfarande.

Om ett brottsärende som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan behandlas i strafforderförfarande enligt lagen om strafforderförfarande (692/1993), har jakt- och fiskeövervakaren rätt att framställa straffanspråk förutsatt att den som straffanspråket gäller skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i strafforderförfarande. Ett straffanspråk får uppgå till högst 20 dagsböter, och det får inte förvandlas till fängelse. I ärendet tillämpas i övrigt det som särskilt föreskrivs om strafforderförfarande.

15 §

Anmärkning

Om ett brott mot bestämmelserna om jakt- och fiskeövervakning är ringa med tanke på omständigheterna, kan jakt- och fiskeövervakaren utan att vidta några andra åtgärder ge den som gjort sig skyldig till gärningen en anmärkning.

16 §

Handräckning

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att av en annan statlig myndighet få sådan handräckning som behövs för fullgörandet av ett enskilt jakt- och fiskeövervakningsuppdrag och som myndigheten är behörig att lämna. Handräckningen läm-

nas på begäran av Forststyrelsen, om inte något annat följer av att behovet av hjälp är brådskande.

En jakt- och fiskeövervakare är skyldig att lämna polisen och andra myndigheter handräckning vid olyckor, i spaningen efter försvunna och gripandet av efterlysta och i andra fall där det är lämpligt med tanke på jakt- och fiskeövervakarens uppgifter. Handräckningen lämnas på begäran som riktas till Forststyrelsen, om inte något annat följer av att behovet av hjälp är brådskande.

17 §

Händelserapport

För att parternas rättsskydd skall kunna förbättras och med tanke på tillsynen över jakt- och fiskeövervakningen skall jakt- och fiskeövervakaren ge en händelserapport om gripande enligt 6 §, säkerhetsvisitation enligt 7 §, åtgärder vid rattfylleri och fylleri i sjötrafik enligt 8 §, omhändertagande av egendom enligt 9 § och användning av maktmedel enligt 10 §.

Följande uppgifter skall antecknas i en händelserapport som avses i 1 mom.:

- 1) identifieringsuppgifter och kontaktinformation, inklusive personbeteckning, beträffande den som är föremål för åtgärden,
- 2) den misstänkta förseelse som man försöker utreda genom den vidtagna åtgärden,
- 3) åtgärdens art och en förteckning över omhändertagna föremål och ämnen som inte kan återlämnas till innehavaren efter en säkerhetsvisitation,
- 4) tidpunkten för åtgärden och vem som utförde den.

Uppgifterna får användas bara i det syfte som anges i 1 mom.

Forststyrelsen skall förvara sina händelserapporter två år från ingången av det kalenderår som följer på den dag då de gavs, varefter de skall förstöras.

Utöver det som föreskrivs i någon annan lag tillämpas personuppgiftslagen (523/1999) på behandlingen av uppgifter som ingår i händelserapporten.

18 §

Ersättning för skada

I fråga om ersättning för skada som uppstått på grund av jakt- och fiskeövervakning gäller det som i skadeståndslagen (412/1974) föreskrivs om skadestånd vid myndighetsutövning.

En jakt- och fiskeövervakare skall utan dröjsmål göra anmälan hos sin chef om en person- eller egendomsskada som uppstått vid jakt- och fiskeövervakningen, om skadan inte är att anse som ringa. En polisundersökning av skadefallet skall göras på begäran av den skadelidande eller jakt- och fiskeövervakaren eller om det annars framkommer behov av en undersökning.

En person som skadats vid utförandet av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag skall utan dröjsmål ges den vård som behövs. En person som meddelar att han eller hon har skadats genom en åtgärd av en jakt- och fiskeövervakare skall ges möjlighet att bli undersökt av en läkare. Om läkarundersökning inte genast kan ordnas, skall personen ges möjlighet att bli undersökt av någon annan ojävig person.

Kostnaderna för den nödvändiga vården av en person som skadats vid fullgörandet av ett jakt- och fiskeövervakningsuppdrag liksom kostnaderna för de nödvändiga undersökningarna skall betalas i förskott av statens medel. Kostnader som har betalats av statens medel och som staten inte är skyldig att ersätta skall återkrävas, om det inte är uppenbart oskäligt.

19 §

Tillsyn

Jord- och skogsbruksministeriet skall övervaka att Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning är lagenlig och ändamålsenlig. Länsstyrelsen skall inom sitt verksamhetsområde övervaka hur befogenheterna inom jakt- och fiskeövervakningen utövas.

Forststyrelsen skall med tanke på tillsynen kalenderårsvis avfatta en verksamhetsberättelse om jakt- och fiskeövervakningen och före utgången av februari följande år sända den till de myndigheter som avses i 1 mom. Tillsynsmyndigheterna har rätt att av Forststyrelsen få en kopia av en händelserapport som avses i 17 § samt annan information som är nödvändig för tillsynen.

20 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser som behövs om förfarandet vid utredande av identitet och gripande enligt 6 §, säkerhetsvisitation enligt 7 §, åtgärder vid rattfylleri och fylleri i sjötrafik enligt 8 §, omhändertagande enligt 9 § och vid användning av maktmedel enligt 10 § samt om skjutvapen som lämpar sig för avlivning av djur enligt 12 § 2 mom. och om andra maktmedels- och skyddsredskap som ingår i jakt- och fiskeövervakarnas utrustning samt om nödvändig utrustning för jakt- och fiskeövervakningen.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas nödvändiga tekniska bestämmelser om det tjänstetecken som avses i 3 § 3 mom., om händelserapporter enligt 17 § och om hur jakt- och fiskeövervakare skall bära maktmedelsredskap.

21 §

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 2006. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Bestämmelsen i 3 § 2 mom. om behörighetsvillkoren för jakt- och fiskeövervakare tillämpas inte på jakt- och fiskeövervakare som har utnämnts till tjänsten före denna lags ikraftträdande.

Lag

om ändring av 14 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 22 augusti 2003 om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 14 § 4 punkten och 19 § 1 mom. 11 punkten, av dem 14 § 4 punkten sådan den lyder i lag 594/2005, samt

fogas till 14 §, sådan den lyder i nämnda lag 594/2005, en ny 5 punkt och till 19 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i sistnämnda lag, en ny 12 punkt som följer:

14 §

Uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till polisen genom registrering vid direkt anslutning eller för registrering i maskinläsbar form

Enligt avtal med den registeransvarige kan uppgifter lämnas till polisens personregister genom direkt anslutning eller i maskinläsbar form enligt följande:

— — — — —
4) av gränsbevakningsväsendet i 2 § avsedda uppgifter som skall behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 § 1 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen (578/2005) eller någon annanstans i lag, samt i 3 § avsedda uppgifter som skall behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 § 3 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag,

5) av Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare sådana nödvändiga uppgifter om vidtagna åtgärder vilka registrerats vid jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet.

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får polisen lämna ut behövliga uppgifter genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form ur polisens personregister, med undantag för Europol-informationssystemet som avses i 30 § och Schengens nationella informationssystem som avses i 31 §, till

— — — — —
11) en tjänsteman som nämns i 1 eller 6 § i lagen om stämningsmän (505/1986) för stämning till en rättegång för bestämmande av förvandlingsstraff,

12) Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare vid jakt- och fiskeövervakning som hör till deras behörighet.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 2006.

Helsingfors den 7 december 2005